

ПРО ФАКУЛЬТАТИВНИЙ КУРС «ОСНОВИ РАДІАЦІЙНО-ГІГІЄНИЧНИХ ЗНАНЬ»

Величко Л.П.

доктор педагогічних наук, професор
головний науковий співробітник
відділу біологічної, хімічної та фізичної освіти
Інституту педагогіки НАПН України
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0002-1921-3669>
e-mail: lvel@ukr.net

Упродовж мирних років, що минули від аварії на Чорнобильській АЕС, дещо підупала пильність населення щодо можливого впливу радіації на організм людини й довкілля, значно втрачено усвідомлення необхідності запобігти цьому впливові або уникнути його. Як засвідчує аналіз наслідків чорнобильської трагедії, недостатня поінформованість населення про природу радіації, її біологічну дію та профілактичні заходи призводить до неадекватної реакції людей на ситуацію, що складається: у одних спостерігається дуже високий рівень тривоги, інші повністю зневажають реальність загрози. В обох випадках завдається шкода здоров'ю і життю.

Загарбницька війна, розв'язана росією на теренах України, погрози ворогів застосувати ядерну зброю загострили відчуття радіаційної небезпеки. Рашистські загарбники перебувають на території Запорізької АЕС, розміщують там зброю, звідти ведуть обстріли, отже, можливі руйнування, аварії, втрати радіоактивних речовин – це об'єктивна реальність, з якою слід рахуватися в сучасних умовах. Не виключено і пряме застосування ядерної зброї проти нашої країни.

Безпечній поведінці людей сприятиме належний рівень радіаційної освіти, яку може надати загальноосвітня школа. Факультативний курс «Основи радіаційно-гігієнічних знань» має на меті сформувати в учнів знання про природу радіації, її потенційну небезпеку, профілактику променевих уражень та уміння здійснювати контроль рівня радіаційного забруднення.

Курс розрахований на 18 годин і вивчається в 9, 10 або 11 класі, коли в учнів сформовані базові знання з фізики, хімії, біології. Навчальний зміст розподілено за кількома темами.

- Тема 1. Загальні відомості про радіоактивність.
- Тема 2. Дозиметрія радіоактивного випромінювання.
- Тема 3. Основні джерела радіоактивного випромінювання.
- Тема 4. Біологічна дія йонізуючої радіації.
- Тема 5. Профілактика променевих уражень.
- Тема 6. Засоби радіаційного контролю населення.

Програмою передбачено демонстрування, практичні заняття, семінари. Повну програму курсу оприлюднено на сайті Інституту педагогіки НАПН України [1].

Основними курсами природничих предметів для ЗЗСО не передбачено вивчення тем, що безпосередньо розкривають основи радіаційної безпеки чи правила поведіння в разі ураження отруйними речовинами під час воєнних дій, водночас деяким темам можна надати такого спрямування [2]. Зважаючи на важливість збереження життя і здоров'я населення в умовах воєнного стану та ядерної загрози, окремі питання факультативного курсу доцільно розглядати в основних курсах біології, хімії та фізики.

Упровадження цього курсу зробить доступною для учнів інформацію про реальний вплив радіації на здоров'я людини та засоби запобігання її негативним наслідкам, сприятиме

компетентнісній орієнтації природничо-наукової освіти в дусі концепції Нової української школи.

Список літератури:

1. <https://undip.org.ua/news/prohrama-fakultatyvnoho-kursu-osnovy-radiatsiyno-hihienichnykh-znan/>

2. Величко Л.П. Хімічна компетентність і безпека життєдіяльності учня в умовах воєнного стану. Science, innovations and education: problems and prospects. Proceedings of the 13th International scientific and practical conference. CPN Publishing Group. Tokyo, Japan. 2022. Pp. 246-248.

URL: <https://sci-conf.com.ua/xiii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-science-innovations-and-education-problems-and-prospects-28-30-07-2022-tokio-yaponiya-arhiv/>.